

همایون همتی: برخی ابن سینا را عارف عقل گرا می دانند/ اهداف عرفان سکولار

همایون همتی گفت: برخی در اروپا ابن سینا را عارف عقل گرا می دانند که رویکردی فیلسوفانه و عقل گرایانه به عرفان دارد. نمط های پایانی اشارات مربوط به رشته جدیدی است با عنوان فلسفه عرفان.

همایون همتی گفت: برخی در اروپا ابن سینا را عارف عقل گرا می دانند که رویکردی فیلسوفانه و عقل گرایانه به عرفان دارد. نمط های پایانی اشارات مربوط به رشته جدیدی است با عنوان فلسفه عرفان.

به گزارش خبرنگار مهر، نشست «عرفان در نگرش ابن سینا» در حسینیه ارشاد برگزار گردید. در این نشست همایون همتی به ایراد سخنرانی پرداخت.

همتی در ابتدا با اشاره به این که اساتید ابن سینا در ۱۷ سالگی او از توانایی تدریس به او احساس عجز می کردند گفت: هنوز هم روی آثار ابن سینا در دنیا کار می شود. مشهور ترین کتاب او دوره ۱۰ جلدی شفا است. هیئتی در مصر بیش از ۲۰ سال روی شفای ابن سینا کار کردند و آن را تصحیح کردند. امروز کمتر کسی قدرت تدریس شفا را دارد. شاید در حد چند نفر در ایران و در مصر.

وی افزود: یک بحث این است که ابن سینا مشایی و ارسطویی بوده و یا اشراقی و افلاطونی؟ برخی حکمت المشرقیه ابن سینا را منشأ حکمت اشراقی می دانند. فراموش نکنیم که ابن سینا، ملاصدرا و دیگر فلاسفه اسلامی مطالب زیادی به فلسفه ارسطو و افلاطون افزوده اند و این گونه نیست که تماماً همان حرف ها را تکرار کرده باشند. از طرفی ابن سینا گرایش اسماعیلی داشته است. یعنی قطعاً شیعه بوده اما از نوع اسماعیلیه و یکی از منابع عرفان ابن سینا همین است. نکته دیگر این است که ابن سینا آیا فیلسوفی است که فیلسوفانه در عرفان نظر داده است یا خود عارف بوده و عارفانه سلوک هایی داشته و آن ها را بیان کرده است؟ برخی در اروپا ابن سینا را عارف عقل گرا می دانند که رویکردی فیلسوفانه و عقل گرایانه به عرفان دارد. استاد بنده آیت الله دکتر مهدی حائری یزدی معتقد است نمط های پایانی اشارات مربوط به رشته جدیدی است با عنوان فلسفه عرفان.

همایون همتی در ادامه اظهار داشت: ابن سینا آثار عرفانی متعددی دارد. یکی از آن ها داستان های عرفانی اوست که افراد زیادی آن ها را ترجمه کرده اند. دیگری رساله عشق ابن سینا است. آثار دیگری هم در عرفان دارد مثل حکمت المشرقیه همچنین رساله عهد و قصیده عینیه. در رساله عهد می گوید من عهد کرده ام چند کار را نکنم. هرگز شراب نخورم، حتی برای مداوا، که لیس فی الحرام شفاء. در فعل حرام شفا نیست. این پاسخی است بر کسانی که ابن سینا را اهل شراب و ... می دانند.

همتی در ادامه گفت: مبنای عرفان عرفای ما افلوپینی است. از ابن سینا گرفته تا مولانا. آقای سروش که سعی کرده قرائتی پست مدرن از عرفان اسلامی ارائه دهد با سد محکمی مواجه است و نمی توان عرفان اسلامی را این گونه جلوه داد. چرا که پایه های عرفان اسلامی افلوپینی است نه این که بتوان ریشه های آن را در افکار فیلسوفان جدید غرب قرار داد. عرفان ابن سینا عرفان دینی است اما عرفان های امروزی عرفان های بدون خدا هستند. معنویت های سکولار بر خود فرد متمرکز اند تا خداوند. عرفان اسلامی بر رابطه انسان با خداوند متمرکز است. ارتباط از طریق دل و نه ذهن.

فلسفی خود را از اندیشه بکشت گو بدو کوراست سوی گنج پشت

چند و چند از حکمت یونانیان؟ حکمت ایمانیان را هم بدان

عارف می خواهد خود واقعیت را شهود کند و ببیند. عارف حاضر می شود در نزد خدا و خدا هم در دل عارف. در خطبه متقین نهج البلاغه این نکته است. علی (ع) می فرماید: خداوند با همه عظمتش در دل عارفان قرار می گیرد و به جایی می رسند که به جز خداوند هیچ چیز نمی بینند همان طور که سعدی می گوید: بر عارفان جز خدا هیچ نیست. تازه این ها یک فروغ از روی اوست. حافظ می گوید: جمله عالم یک فروغ روی اوست. گفته حلاج را در زمان او درک نکردند و او را تکفیر کردند حال آن که همه ما أنا الحق هستیم. انا لله و انا الیه راجعون.

همتی در ادامه افزود: اهداف عرفان سکولار چند مورد بیشتر نیست. یکی شاد زیستن که البته عرفان دینی با این مسأله مخالف نیست. دیگری کمک به دیگران. هدف دیگر کسب آرامش است. بعضی با بنگ و افیون و جرس آرام می شوند اما عارفان با یاد خدا. هدف دیگر عرفان سکولار شفا بخشی است. که می بینید امروز در دنیا افرادی پول می گیرند و شفا می دهند. اما خدا را برای این ها نباید خواست. اگر خدا را خواستی این ها را هم خواهی یافت اما خدا را برای این ها خواهی خدا را نخواهی یافت.

گر از دوست چشم بر احسان اوست تو در بند خویشی نه در بند دوست

عرفای اسلامی این ها را عرفان نمی دانند. این ها ورم و باد کردن نفس است. هواهای نفسانی است که همه چیز را برای خود می خواهند. نوعی از ایگوئیسم است. اساس عرفان دینی، فنا و پا بر روی نفس گذاشتن است.